

การใช้ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษาและอาจารย์ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

โสมรัมย์ พินุลย์มณี*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษาและอาจารย์ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษา และอาจารย์ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 302 คน และได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 286 ชุด คิดเป็นร้อยละ 94.70 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance)

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนมากที่สุด ใช้ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เพื่อประกอบการเรียน/การสอน (ร้อยละ 87.41) ใช้ที่ห้องสมุดคณะเภสัชศาสตร์ (ร้อยละ 80.77) 1-2 ครั้ง/สัปดาห์ (ร้อยละ 40.56) เข้าถึงโดยผ่านหน้าเว็บไซต์ของหอสมุด และคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล (ร้อยละ 67.83) ฐานข้อมูลที่มีการใช้มากที่สุดคือ ฐานข้อมูล PubMed (ร้อยละ 92.31) เรียนรู้การใช้ฐานข้อมูลจากที่อาจารย์แนะนำ/จากการศึกษาตามรายวิชาในหลักสูตร (ร้อยละ 71.33) เริ่มต้นสืบค้นด้วยวิธีการสืบค้นอย่างง่าย (Basic search) (ร้อยละ 70.28) โดยเลือกใช้คำสำคัญ (Keyword) (ร้อยละ 81.47)

---

*บรรณารักษ์ ห้องสมุดคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ประกอบการใช้เทคนิคขั้นสูงคือ คำเชื่อมบูลีน AND, OR, NOT เชื่อมระหว่างคำค้น (ร้อยละ 61.54) รูปแบบผลการสืบค้นที่ได้รับคือ เอกสารฉบับเต็มแบบ PDF (ร้อยละ 88.81) โดยนิยมอ่านผลการสืบค้นจากหน้าจอ (ร้อยละ 78.67) บริการอื่นๆที่มีฐานข้อมูลจะใช้บริการลงทะเบียนสมัครสมาชิกกับฐานข้อมูลเพื่อใช้จัดเก็บผลการสืบค้นของตนเอง (ร้อยละ 37.41) สำหรับปัญหาในการใช้ฐานข้อมูลที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการฐานข้อมูลในห้องสมุดมีจำนวนน้อย ($\bar{x}=3.58$, $SD=1.245$) เป็นปัญหาในระดับมาก รองลงมาคือ ไม่สามารถติดตามเอกสารฉบับเต็มจากรายการที่สืบค้นได้ ($\bar{x}=3.47$, $SD=1.162$) เป็นปัญหาในระดับปานกลาง

คำสำคัญ: ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์, การศึกษาการใช้, ห้องสมุดคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

Abstract

The objectives of this survey research were to study the use of electronic databases by students and lecturers of Faculty of Pharmacy Library, Mahidol University. Data for this study were collected by questionnaires which 302 surveys were distributed, with 286 usable surveys returned (94.70%). Data were analyzed by using percentage, mean, standard deviation and one-way analysis of variance.

The research findings concluded that most of respondents use for the purpose of learning / teaching (87.41%) at the Faculty of Pharmacy Library (80.77%). The frequency of use was 1-2 times per week (40.56%). Accessed through the website of Mahidol University Library and Knowledge Center (67.83%). The database contains the most commonly used PubMed (92.31%). Learning to

use the database of the lecturer recommendation / from study subjects in the curriculum (71.33%). Start searching with Basic search (70.28%), choose keywords (81.47%), an advanced techniques were boolean logic AND, OR, NOT between search terms (61.54%). The results from searching were displayed on the PDF file with full text format (88.81%) by reading on computer immediately (78.67%). Other services that were available in the electronic databases was registered with the database for storing searches result (37.41%). For problems using an electronic databases with highest mean score, a small amount of computer for searching in the library ($X=3.58$, $SD=1.245$) which in the most level, unable to track the full text of the items searched ($X=3.47$, $SD=1.162$) which in the moderate level.

Keywords: Electronic Database, User Study, Faculty of Pharmacy Library, Mahidol University

บทนำ

ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศในปัจจุบันทำให้เกิดสื่อความรู้ต่างๆ รูปแบบใหม่เปลี่ยนไปจากเดิม รวมถึงกระบวนการผลิตสิ่งพิมพ์ที่ค่อนข้างใช้เวลานาน มีค่าใช้จ่ายสูงห้องสมุดหลายแห่งประสบปัญหาด้านสถานที่จัดเก็บสิ่งพิมพ์ไม่เพียงพอ ประกอบกับปัญหาค่าบอกรับสิ่งพิมพ์ประเภทวารสารที่มีราคาสูงขึ้น ทำให้ห้องสมุดประสบปัญหาในการจัดหาวารสารด้วยงบประมาณที่มีจำกัด สำนักพิมพ์หลายแห่งจึงปรับเปลี่ยนนโยบายการผลิตและจำหน่ายสารสนเทศในรูปแบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น ซึ่งช่วยให้ผู้ใช้เข้าถึงสารสนเทศผ่านระบบออนไลน์ โดยไม่มีข้อจำกัดในเรื่องเวลาและสถานที่ ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์จึงมีบทบาทมากขึ้นในปัจจุบัน ด้วยคุณลักษณะที่โดดเด่นหลายประการคือ มีสารสนเทศหลากหลายสาขาวิชา ครอบคลุมเนื้อหาอันหลากหลายสืบป็นจนถึงปัจจุบัน ให้สารสนเทศในรูปแบบบรรณานุกรม สารระสังเขป และเอกสารฉบับเต็ม

มีการปรับปรุงเนื้อหาให้มีความทันสมัยอยู่ตลอดเวลา และมีโปรแกรมค้นหาที่มีประสิทธิภาพ

ห้องสมุดคณะเภสัชศาสตร์ มีสถานะเป็นห้องสมุดในสังกัด “สำนักงานเครือข่ายบริการ” ของหอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล ตั้งอยู่ที่วิทยาเขตพญาไท มีลักษณะเป็นห้องสมุดเฉพาะสาขาวิชาเภสัชศาสตร์ ดำเนินงานภายใต้นโยบายของหอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล ร่วมกับ “คณะกรรมการพัฒนาห้องสมุดคณะเภสัชศาสตร์” เป็นผู้กำกับดูแล มีภารกิจหลักในการจัดหาหนังสือและสื่อการศึกษาที่ทันสมัย โดยมุ่งเน้นสาขาเภสัชศาสตร์และวิทยาศาสตร์สุขภาพที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนการศึกษาทั้งในระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา ให้เป็นแหล่งค้นคว้าศึกษาด้วยตนเองและการทำวิจัยของนักศึกษา อาจารย์ และบุคลากรในคณะ รวมถึงให้บริการสารสนเทศทางวิชาการแก่สมาชิกอื่นๆ ในมหาวิทยาลัยมหิดล ศิษย์เก่า และบุคคลภายนอกมาโดยตลอด ห้องสมุดคณะเภสัชศาสตร์ได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณในการดำเนินงานทั้งจากงบประมาณและเงินรายได้จากหอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล และเงินรายได้คณะเภสัชศาสตร์ นอกจากนี้ทรัพยากรสารสนเทศที่จัดหา ในรูปแบบสิ่งพิมพ์แล้ว ยังรวมถึงฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ Adis ซึ่งจัดซื้อโดยงบประมาณของคณะเภสัชศาสตร์ เป็นฐานข้อมูลเฉพาะทางเภสัชศาสตร์ที่เปิดให้สมาชิกมหาวิทยาลัยมหิดลสามารถเข้าสืบค้นได้เท่าเทียมกัน โดยมีการจัดอบรมการสืบค้นฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นประจำทุกปี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสืบค้นและสามารถนำสารสนเทศไปใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่าสูงสุด (อังคณา สุริวรรณ์ , 2557 : 1)

หอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล ได้เริ่มบอกรับเป็นสมาชิกฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ครั้งแรกในปี 2541 โดยได้รับงบประมาณสนับสนุนเพิ่มเติมจากเงินรายได้มหาวิทยาลัย เพื่อให้ทุกคณะ/สถาบัน สามารถเข้าใช้งานได้อย่างเท่าเทียมกันผ่านเครือข่ายภายในมหาวิทยาลัย และในปี 2544 ทบวงมหาวิทยาลัย หรือสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาในปัจจุบัน ได้ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางพิจารณาและสนับสนุนงบประมาณในการบอกรับเป็นสมาชิกฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์ในลักษณะภาคี (Consortium) ให้กับห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาทั้งหมดใช้ร่วมกัน ตามโครงการพัฒนาเครือข่ายห้องสมุด

ในประเทศไทย (ThaiLIS) เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน (จันทร์เพ็ญ จัยจรงค์, 2549 : 2-3) ในส่วนของหอสมุดและคลังความรู้ และห้องสมุดคณะเภสัชศาสตร์ในแต่ละปีต้องประสบปัญหาด้านงบประมาณในการบอกรับฐานข้อมูลออนไลน์ที่มีราคาสูงและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี มหาวิทยาลัยมหิดลจึงมีนโยบายให้มีการใช้ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ร่วมกันทั้งมหาวิทยาลัยไม่ว่าหน่วยงานใดเป็นผู้บอกรับฐานข้อมูลก็ตาม

จากการสำรวจการใช้ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ผู้วิจัยได้รวบรวมสถิติการใช้ผ่านระบบออนไลน์ของฐานข้อมูลที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพจากเว็บไซต์ของหอสมุดและคลังความรู้ ผลการรวบรวมสถิติการใช้ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ในปีการศึกษา 2557 มีการเข้าใช้งานจำนวน 8,476,738 ครั้ง พบว่าฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่มีผู้ใช้งานมากที่สุดคือ ฐานข้อมูล ScienceDirect : eJournals จำนวน 2,550,676 ครั้ง จากจำนวนฐานข้อมูลทั้งหมด 47 รายชื่อ แต่จากสถิติดังกล่าวไม่สามารถระบุได้ว่า ผู้ใช้บริการมีพฤติกรรมการใช้งานอย่างไร หรือประสบปัญหาในเรื่องใดบ้างจากการใช้ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่มีให้บริการ ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการใช้ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษา และอาจารย์ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อนำผลการศึกษามาเป็นแนวทางในการปรับปรุงการให้บริการฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์และพัฒนาคุณภาพในด้านการให้บริการให้สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา และอาจารย์ ของคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งจะส่งผลต่อการเพิ่มจำนวนการใช้ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการใช้ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษาและอาจารย์ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ในด้านวัตถุประสงค์ในการใช้ สถานที่ที่ใช้ ความถี่ในการใช้ ระยะเวลาในการใช้ วิธีการเข้าถึง ฐานข้อมูลที่ใช้ วิธีการสืบค้น ผลการสืบค้น และบริการอื่นๆ ที่มีในฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

2. เพื่อศึกษาปัญหาในการใช้ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษาและอาจารย์ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ในด้านฐานข้อมูลและผลการสืบค้น ด้านผู้ให้บริการ

ด้านผู้ให้บริการ และด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และระบบเครือข่าย และเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างผู้ให้บริการแต่ละกลุ่ม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ นักศึกษาปริญญาตรี นักศึกษาบัณฑิตศึกษา และอาจารย์ ที่สังกัดคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ณ ปีการศึกษา 2558 (ข้อมูลเดือนสิงหาคม 2558) ได้ประชากรทั้งหมด 1,058 คน โดยกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีของทาโร ยามาเน (Yamane, Taro 1973 : 1,088) ซึ่งได้กำหนดค่าที่ความเชื่อมั่นร้อยละ 95 กำหนดค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ ± 5 และนำกลุ่มตัวอย่างมาแบ่งกลุ่มแบบชั้นภูมิ เป็นนักศึกษาปริญญาตรี จำนวน 210 คน นักศึกษาบัณฑิตศึกษา จำนวน 62 คน และอาจารย์ จำนวน 30 คน ทั้งนี้ได้กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งหมด 302 คน ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามเป็นเวลา 2 สัปดาห์ (ระหว่างวันที่ 31 สิงหาคม – 11 กันยายน 2558) และได้แบบสอบถามที่มีข้อมูลการตอบครบถ้วนกลับคืนมา จำนวน 286 ชุด คิดเป็นร้อยละ 94.70

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม ในการสร้างแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ เอกสาร และศึกษาจากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง นำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์เพื่อจัดทำเป็นแบบสอบถาม โดยทดลองใช้กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยวิธีการวิเคราะห์โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach's Alpha Coefficient) ด้วยโปรแกรม SPSS ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94 และปรับปรุงแบบสอบถามให้เหมาะสมอีกครั้ง โดยได้แบบสอบถามจำนวน 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม และประสบการณ์การใช้ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เป็นคำถามปลายปิดแบบเลือกได้คำตอบเดียว จำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการใช้ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ วัตถุประสงค์ในการใช้ สถานที่ที่ใช้ ความถี่ในการใช้ ระยะเวลาเฉลี่ยต่อครั้งที่ใช้ ช่วงเวลาที่ใช้ วิธีการเข้าถึง ฐานข้อมูลที่ใช้และสาเหตุที่ไม่เลือกใช้ การเรียนรู้วิธีการสืบค้น ทางเลือกในการ

สับสน ประเภทของคำค้นที่ใช้ เทคนิคขั้นสูงที่ใช้ในการสืบค้นและสาเหตุที่ไม่ใช่ รูปแบบของผลการสืบค้น วิธีนำผลการสืบค้นไปใช้ และการใช้บริการอื่นๆ ที่มีในฐานข้อมูลเป็นคำถามปลายปิดแบบเลือกได้คำตอบเดียว จำนวน 4 ข้อ และเป็นคำถามปลายปิดแบบเลือกได้มากกว่า 1 คำตอบ จำนวน 11 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาในการใช้ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ ด้านฐานข้อมูลและผลการสืบค้น จำนวน 14 ข้อ ด้านผู้ให้บริการ จำนวน 8 ข้อ ด้านผู้ใช้บริการ จำนวน 9 ข้อ และด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และระบบเครือข่าย จำนวน 5 ข้อ เป็นคำถามปลายปิดแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert scale) โดยได้กำหนดการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยไว้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553 : 121) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง เป็นปัญหาในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง เป็นปัญหาในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง เป็นปัญหาในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง เป็นปัญหาในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง เป็นปัญหาในระดับน้อยที่สุด หรือไม่มีปัญหา

ตอนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เป็นคำถามปลายเปิด

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา โดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance)

ผลการวิจัย

จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน 286 คน พบว่า เป็นนักศึกษาปริญญาตรี จำนวน 205 คน (ร้อยละ 71.68) นักศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 51 คน (ร้อยละ 17.83) และอาจารย์ จำนวน 30 คน (ร้อยละ 10.49) ผลการวิจัยโดยรวมพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีประสบการณ์การใช้ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ 1-2 ปี จำนวน 111 คน (ร้อยละ 38.81) เมื่อจำแนกตามสถานภาพพบว่า จำนวนมากที่สุดของนักศึกษานิเทศศาสตร์ มีประสบการณ์การใช้ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ 1-2 ปี จำนวน 95 คน (ร้อยละ 46.34)

สำหรับจำนวนมากที่สุดของนักศึกษาบัณฑิตศึกษา จำนวน 16 คน (ร้อยละ 31.37) และอาจารย์ จำนวน 26 คน (ร้อยละ 86.67) มีประสบการณ์การใช้ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ 5 ปีขึ้นไป วัตถุประสงค์ในการใช้ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์โดยรวมพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้ประกอบการเรียน/การสอน จำนวน 250 คน (ร้อยละ 87.41) เมื่อจำแนกตามสถานภาพพบว่า จำนวนมากที่สุดของนักศึกษานิเทศศาสตร์ ใช้ประกอบการเรียน/การสอน จำนวน 195 คน (ร้อยละ 95.12) จำนวนมากที่สุดของนักศึกษามหาบัณฑิตศึกษา ใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ จำนวน 49 คน (ร้อยละ 96.08) และจำนวนมากที่สุดของอาจารย์ ใช้ในการทำวิจัย จำนวน 28 คน (ร้อยละ 93.33) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 วัตถุประสงค์ในการใช้ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	นักศึกษา ปริญญาตรี (n=205)		นักศึกษา บัณฑิตศึกษา (n=51)		อาจารย์ (n=30)		รวม (n=286)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
วัตถุประสงค์ในการใช้								
ใช้ประกอบการเรียน/การสอน	195	95.12	44	86.27	11	36.67	250	87.41
ใช้ในการทำรายงานหรือ โครงการพิเศษ	166	80.98	32	62.75	2	6.67	200	69.93
ใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์	0	0.00	49	96.08	1	3.33	50	17.48
ใช้ในการทำวิจัย	31	15.12	37	72.55	28	93.33	96	33.57
ใช้เขียนตำราหรือบทความทาง วิชาการ	15	7.32	18	35.29	26	86.67	59	26.63
ใช้ในการปฏิบัติงาน	77	37.56	27	52.94	23	76.67	127	44.41
ใช้ในการติดตามความก้าวหน้า ทางวิชาการ	25	12.20	25	49.02	22	73.33	72	25.17
ใช้เพื่อเพิ่มพูนความรู้ทั่วไป	67	32.68	33	64.71	20	66.67	120	41.96

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

สถานที่ที่ใช้ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์โดยรวมพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้ในห้องสมุดคณะเภสัชศาสตร์ จำนวน 231 คน (ร้อยละ 80.77) ดังตารางที่ 2 เมื่อจำแนกตามสถานภาพพบว่า จำนวนมากที่สุดของนักศึกษานิเทศศาสตร์ ใช้ในห้องสมุดคณะเภสัชศาสตร์ จำนวน 189 คน (ร้อยละ 92.20) จำนวนมากที่สุดของนักศึกษามหาบัณฑิตศึกษา ใช้

จากภายนอกมหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 36 คน (ร้อยละ 70.59) และจำนวนมากที่สุดของอาจารย์ใช้ที่ภาควิชาหรือสถานที่ทำงาน จำนวน 30 คน (ร้อยละ 100.00)

ตารางที่ 2 สถานที่ที่ใช้ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	นักศึกษาปริญญาตรี (n=205)		นักศึกษบัณฑิตศึกษา (n=51)		อาจารย์ (n=30)		รวม (n=286)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ห้องสมุดคณะเภสัชศาสตร์	189	92.20	35	68.63	7	23.33	231	80.77
ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ คณะเภสัชศาสตร์	53	25.85	18	35.29	2	6.67	73	25.52
ภาควิชาหรือสถานที่ทำงาน	13	6.34	29	56.86	30	100.00	72	25.17
บริเวณอื่นๆของ มหาวิทยาลัยมหิดล	65	31.71	30	58.82	5	16.67	100	34.97
ภายนอกมหาวิทยาลัยมหิดล	134	65.37	36	70.59	19	63.33	189	66.08

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ความถี่ในการใช้ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์โดยรวมพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้ 1-2 ครั้ง/สัปดาห์ จำนวน 116 คน (ร้อยละ 40.56) เมื่อจำแนกตามสถานภาพพบว่าจำนวนมากที่สุดของนักศึกษปริญญาตรี ใช้ 1-2 ครั้ง/สัปดาห์ จำนวน 99 คน (ร้อยละ 48.29) จำนวนมากที่สุดของนักศึกษบัณฑิตศึกษา ใช้ 3-4 ครั้ง/สัปดาห์ จำนวน 22 คน (ร้อยละ 43.14) และจำนวนมากที่สุดของอาจารย์ ใช้ทุกวัน จำนวน 15 คน (ร้อยละ 50.00)

ระยะเวลาเฉลี่ยต่อครั้งที่ใช้ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์โดยรวมพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้ 1-2 ช.ม. จำนวน 118 คน (ร้อยละ 41.26) เมื่อจำแนกตามสถานภาพพบว่าจำนวนมากที่สุดของนักศึกษปริญญาตรี จำนวน 84 คน (ร้อยละ 40.98) และอาจารย์ จำนวน 18 คน (ร้อยละ 60.00) ใช้ 1-2 ช.ม. และจำนวนมากที่สุดของนักศึกษบัณฑิตศึกษา ใช้มากกว่า 3 ช.ม. จำนวน 18 คน (ร้อยละ 35.29)

ช่วงเวลาที่ใช้ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์โดยรวมพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้ในช่วงเวลา 19.00-23.00 น. จำนวน 100 คน (ร้อยละ 34.97) เมื่อจำแนกตามสถานภาพพบว่าจำนวนมากที่สุดของนักศึกษปริญญาตรี จำนวน 77 คน (ร้อยละ 37.56) และนักศึกษบัณฑิตศึกษา จำนวน 20 คน (ร้อยละ 39.22) ใช้ในช่วงเวลา 19.00-23.00 น.

และจำนวนมากที่สุดของอาจารย์ ใช้ในช่วงเวลา 13.00-16.00 น. จำนวน 13 คน (ร้อยละ 43.33)

วิธีการเข้าถึงฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์โดยรวมพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เข้าถึงโดยผ่านหน้าเว็บไซต์ของหอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล <http://www.li.mahidol.ac.th> จำนวน 194 คน (ร้อยละ 67.83) เมื่อจำแนกตามสถานภาพ ดังตารางที่ 3 พบว่า จำนวนมากที่สุดของนักศึกษาปริญญาตรี จำนวน 145 คน (ร้อยละ 70.73) และนักศึกษบัณฑิตศึกษา จำนวน 36 คน (ร้อยละ 70.59) เข้าถึงโดยผ่านหน้า เว็บไซต์ของหอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล <http://www.li.mahidol.ac.th> ที่แตกต่างจากจำนวนมากที่สุดของอาจารย์ เข้าถึงโดยผ่าน Search Engine เช่น Google, Yahoo เป็นต้น จำนวน 18 คน (ร้อยละ 60.00) อาจเนื่องจากอาจารย์สืบค้นข้อมูลอื่นๆ แล้ว จึงเชื่อมโยงมาใช้กับฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่มหาวิทยาลัยมอบรับเป็นสมาชิก เพื่อ ดาวน์โหลดเอกสารฉบับเต็ม

ตารางที่ 3 สถานที่ที่ใช้ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	นักศึกษาปริญญาตรี (n=205)		นักศึกษบัณฑิตศึกษา (n=51)		อาจารย์ (n=30)		รวม (n=286)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
วิธีการเข้าถึงฐานข้อมูล								
เข้าถึงโดยผ่านหน้าเว็บไซต์ของหอสมุดและคลังความรู้ http://www.li.mahidol.ac.th	145	70.73	36	70.59	13	43.33	194	67.83
เข้าถึงจากภายนอกเครือข่ายมหาวิทยาลัยมหิดลโดยผ่าน URL https://ejournal.mahidol.ac.th	39	19.12	18	35.29	12	40.00	69	24.21
เข้าถึงโดยผ่าน URL ของแต่ละฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์โดยตรง (ใช้งานผ่านเครือข่ายมหาวิทยาลัยมหิดล)	65	31.70	29	56.90	12	40.00	106	37.10
เข้าถึงโดยผ่านการเชื่อมโยงจากสถาบันการศึกษาอื่นๆ	7	3.41	6	11.76	1	7.14	14	4.90
เข้าถึงโดยผ่าน Search Engine เช่น Google, Yahoo เป็นต้น	106	69.28	29	56.86	18	60.00	153	53.50

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้โดยรวมพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้ฐานข้อมูล PubMed จำนวน 264 คน (ร้อยละ 92.31) เมื่อจำแนกตามสถานภาพพบว่า จำนวนมากที่สุดของนักศึกษาปริญญาตรี จำนวน 187 คน (ร้อยละ 91.22) นักศึกษาบัณฑิตศึกษา จำนวน 48 คน (ร้อยละ 94.12) และอาจารย์ จำนวน 29 คน (ร้อยละ 96.67) ใช้ฐานข้อมูล PubMed ส่วนรายละเอียดการใช้ฐานข้อมูลอื่นใน 10 อันดับแรก จำแนกตามสถานภาพ ดังตารางที่ 4 พบว่า มีการใช้งาน 12 ฐานข้อมูล ได้แก่ Medscape, ScienceDirect (eJournals และ eBooks), Scopus, MICROMEDEX Healthcare, SpringerLink (eJournals และ eBooks), ACS Publications, JAMA, BMJ Journals Online, ISI Web of Science, Wiley/Blackwell Journals, SciFinder, BioMed Central และสาเหตุที่ไม่เลือกใช้ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ โดยรวมพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนมากที่สุด ไม่เคยทราบว่ามีฐานข้อมูลรายชื่อดังกล่าว จำนวน 170 คน (ร้อยละ 59.44) เมื่อจำแนกตามสถานภาพพบว่า นักศึกษาปริญญาตรีจำนวนมากที่สุด จำนวน 143 คน (ร้อยละ 69.76) ไม่เคยทราบว่ามีฐานข้อมูลรายชื่อดังกล่าว สำหรับจำนวนมากที่สุดของนักศึกษามหาวิทยาลัย จำนวน 29 คน (ร้อยละ 56.86) และอาจารย์ จำนวน 20 คน (ร้อยละ 66.67) ไม่ใช่เนื่องจากขอบเขตเนื้อหาไม่ตรงกับเรื่องที่สนใจ

ตารางที่ 4 ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่มีการใช้ 10 อันดับแรก จำแนกตามสถานภาพ

อันดับ ที่	นักศึกษามหาวิทยาลัย		นักศึกษามหาวิทยาลัย		อาจารย์	
	ชื่อฐานข้อมูล	ร้อยละ	ชื่อฐานข้อมูล	ร้อยละ	ชื่อฐานข้อมูล	ร้อยละ
1	Pubmed	91.22	Pubmed	94.12	Pubmed	96.67
2	Medscape	86.83	ScienceDirect : eJournals	82.35	Scopus	80.00
3	MICROMEDEX Healthcare	62.93	ScienceDirect : eBooks	82.35	ScienceDirect : eJournals	76.67
4	ScienceDirect : eJournals	49.27	SpringerLink : eBooks	66.67	SpringerLink : eJournals	63.33
5	ScienceDirect : eBooks	40.49	SpringerLink : eJournals	56.86	ACS Publications	63.33
6	JAMA	30.73	Scopus	50.98	ScienceDirect :eBooks	60.00
7	BMJ Journals Online	30.24	Medscape	41.18	ISI Web of Science	60.00

อันดับ ที่	นักศึกษาปริญญาตรี		นักศึกษบัณฑิตศึกษา		อาจารย์	
	ชื่อฐานข้อมูล	ร้อยละ	ชื่อฐานข้อมูล	ร้อยละ	ชื่อฐานข้อมูล	ร้อยละ
8	SpringerLink : eJournals	19.02	Wiley/Blackwell Journals	35.29	SpringerLink : eBooks	56.67
9	Scopus	14.63	JAMA	33.33	SciFinder	53.33
10	Wiley/Blackwell Journals	12.68	ACS Publications	31.37	BioMed Central	46.67

แหล่งเรียนรู้วิธีการสืบค้นฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์โดยรวมพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาจารย์แนะนำ/จากการศึกษาตามรายวิชาเรียนในหลักสูตรจำนวน 204 คน (ร้อยละ 71.33) เมื่อจำแนกตามสถานภาพ ดังตารางที่ 5 พบว่า จำนวนมากที่สุดของนักศึกษปริญญาตรี มีอาจารย์แนะนำ/จากการศึกษาตามรายวิชาเรียนในหลักสูตร จำนวน 160 คน (ร้อยละ 78.05) จำนวนมากที่สุดของนักศึกษบัณฑิตศึกษา ทดลองใช้ด้วยตนเอง และมีอาจารย์แนะนำ/จากการศึกษาตามรายวิชาเรียนในหลักสูตร เท่ากัน จำนวน 36 คน (ร้อยละ 70.59) และจำนวนมากที่สุดของอาจารย์ ทดลองใช้ด้วยตนเอง จำนวน 29 คน (ร้อยละ 96.67)

ตารางที่ 5 แหล่งเรียนรู้วิธีการสืบค้นฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	นักศึกษาปริญญาตรี (n=205)		นักศึกษบัณฑิตศึกษา (n=51)		อาจารย์ (n=30)		รวม (n=286)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
แหล่งเรียนรู้วิธีการสืบค้นฐานข้อมูล								
ศึกษาจากคู่มือแนะนำการสืบค้นที่หน้าเว็บไซต์ของหอสมุดและคลังความรู้ฯ	38	18.54	13	25.49	2	6.67	53	18.53
ศึกษาคำอธิบายจากส่วนช่วยเหลือ (Help) ของแต่ละฐานข้อมูล	14	6.83	11	21.57	3	10.00	28	9.79
สอบถามจากบรรณารักษ์/ผู้ปฏิบัติงานห้องสมุด	23	11.22	16	31.37	2	6.67	41	14.34
สอบถามจากเพื่อน/คนรู้จัก	129	62.93	29	56.86	11	36.67	169	59.09
อาจารย์แนะนำ/จากการศึกษาตามรายวิชาเรียนในหลักสูตร	160	78.05	36	70.59	8	26.67	204	71.33
จากการเข้าอบรม/ฟังบรรยายแนะนำการใช้ฐานข้อมูล	49	23.90	23	45.10	10	33.33	82	28.67
จากการทดลองใช้ด้วยตนเอง	123	60.00	36	70.59	29	96.67	188	65.73

ทางเลือกเริ่มต้นในการสืบค้นฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์โดยรวมพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เลือกการสืบค้นอย่างง่าย โดยระบุคำค้นที่ต้องการทั้งหมด (Basic search) จำนวน 201 คน (ร้อยละ 70.28) เมื่อจำแนกตามสถานภาพพบว่า จำนวนมากที่สุดของนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 149 คน (ร้อยละ 72.68) นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา จำนวน 37 คน (ร้อยละ 72.55) และอาจารย์ จำนวน 15 คน (ร้อยละ 50.00) เลือกการสืบค้นอย่างง่าย โดยระบุคำค้นที่ต้องการทั้งหมด (Basic search)

ประเภทคำค้นที่ใช้ในการสืบค้นฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์โดยรวมพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้คำสำคัญ (Keyword) จำนวน 233 คน (ร้อยละ 81.47) เมื่อจำแนกตามสถานภาพพบว่า จำนวนมากที่สุดของนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 163 คน (ร้อยละ 79.51) นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา จำนวน 44 คน (ร้อยละ 86.27) และอาจารย์ จำนวน 26 คน (ร้อยละ 86.67) ใช้คำสำคัญ (Keyword)

การใช้และไม่ใช้เทคนิคขั้นสูงในการสืบค้นฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์โดยรวมพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้คำเชื่อมบูลีน AND, OR, NOT (Boolean Logic) เชื่อมระหว่างคำค้น จำนวน 176 คน (ร้อยละ 61.54) เมื่อจำแนกตามสถานภาพพบว่า จำนวนมากที่สุดของนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 115 คน (ร้อยละ 56.10) นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา จำนวน 35 คน (ร้อยละ 68.63) และอาจารย์ จำนวน 26 คน (ร้อยละ 86.67) ใช้คำเชื่อมบูลีน AND, OR, NOT (Boolean Logic) เชื่อมระหว่างคำค้น และสำหรับผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนมากที่สุดที่ไม่ใช้เทคนิคขั้นสูงในการสืบค้นฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เนื่องจากไม่ทราบวิธีใช้ จำนวน 58 คน (ร้อยละ 20.28) ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 การใช้และไม่ใช้เทคนิคขั้นสูงในการสืบค้นฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	นักศึกษาปริญญาตรี (n=205)		นักศึกษามหาบัณฑิตศึกษา (n=51)		อาจารย์ (n=30)		รวม (n=286)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การใช้และไม่ใช้เทคนิคขั้นสูงในการสืบค้นฐานข้อมูล								
ใช้คำเชื่อมบูลีน AND, OR, NOT (Boolean Logic) เชื่อมระหว่างคำค้น	115	56.10	35	68.63	26	86.67	176	61.54
ใช้การตัดคำ (Truncation) โดยใช้เครื่องหมาย ? หรือ * แทนตัวอักษรอะไรก็ได้ในคำค้น	17	8.29	5	9.80	12	40.00	34	11.89
ใช้การกำหนดระยะห่างระหว่างคำ (Proximity) โดยใช้ ADJ, NEAR, WITHIN, PRE เพื่อบ่งตำแหน่งของคำค้น	9	4.39	1	1.96	0	0.00	10	3.50
ใช้วงเล็บ (Parentheses) จัดกลุ่มคำ โดยคำสั่งที่อยู่ในวงเล็บจะประมวลผลก่อน	16	7.80	10	19.61	6	20.00	32	11.19
ใช้การจำกัดผลการสืบค้นด้วยการระบุภาษา	43	20.98	12	23.53	8	26.67	63	22.03
ใช้การจำกัดผลการสืบค้นด้วยการระบุปีพิมพ์	58	28.29	26	50.98	19	63.33	103	36.01
ใช้การจำกัดผลการสืบค้นด้วยประเภททรัพยากรสารสนเทศ	25	12.20	5	9.80	5	16.67	35	12.24
ไม่ใช่เนื่องจากไม่ทราบวิธีใช้	51	24.88	7	13.73	0	0.00	58	20.28
ไม่ใช่เนื่องจากวิธีใช้งานซับซ้อนเกินไป	21	10.24	0	0.00	1	3.033	22	7.69
ไม่ใช่เนื่องจากไม่มีความจำเป็นต้องใช้	4	1.95	2	3.92	0	0.00	6	2.10
ไม่ใช่เนื่องจากพอใจกับผลการสืบค้นที่ได้รับแล้ว	3	1.46	0	0.00	0	0.00	3	1.05

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

รูปแบบของผลการสืบค้นที่ได้รับจากฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์โดยรวมพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ได้รับเป็นเอกสารฉบับเต็มแบบ PDF จำนวน 254 คน (ร้อยละ

88.81) เมื่อจำแนกตามสถานภาพพบว่า จำนวนมากที่สุดของนักศึกษาปริญญาตรี จำนวน 176 คน (ร้อยละ 85.85) นักศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 50 คน (ร้อยละ 98.04) และ อาจารย์ จำนวน 28 คน (ร้อยละ 93.33) ได้รับเป็นเอกสารฉบับเต็มแบบ PDF เช่นเดียวกัน

วิธีการนำผลการสืบค้นจากฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ไปใช้โดยรวมพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อ่านผลการสืบค้นจากหน้าจอ จำนวน 225 คน (ร้อยละ 78.67) เมื่อจำแนกตามสถานภาพพบว่า จำนวนมากที่สุดของนักศึกษาปริญญาตรี อ่านผลการสืบค้นจากหน้าจอ จำนวน 177 คน (ร้อยละ 86.34) สำหรับจำนวนมากที่สุดของนักศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 42 คน (ร้อยละ 82.35) และอาจารย์ จำนวน 28 คน (ร้อยละ 93.33) บันทึกผลการสืบค้นด้วยอุปกรณ์บันทึกข้อมูลไว้อ่านภายหลัง ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 วิธีการนำผลการสืบค้นจากฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ไปใช้จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	นักศึกษาปริญญาตรี (N=205)		นักศึกษามัธยมศึกษา (N=51)		อาจารย์ (N=30)		รวม (N=286)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
วิธีการนำผลการสืบค้นไปใช้								
อ่านผลการสืบค้นจากหน้าจอ	177	86.34	29	56.85	19	63.33	225	78.67
สั่งพิมพ์ผลการสืบค้นโดยเครื่องพิมพ์	93	45.37	33	64.71	21	70.00	147	51.40
บันทึกผลการสืบค้นด้วยอุปกรณ์บันทึกข้อมูลเก็บไว้อ่านภายหลัง	111	54.15	42	82.35	28	93.33	181	63.29
ส่งผลการสืบค้นผ่านทาง e-mail	18	8.78	15	29.41	3	10.00	36	12.59

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

การใช้บริการอื่นๆ ที่มีในฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์โดยรวมพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้บริการลงทะเบียนสมัครสมาชิกกับฐานข้อมูล เพื่อใช้ในการการจัดเก็บผลการสืบค้นของตนเอง (Register/Sign in) จำนวน 107 คน (ร้อยละ 37.41) เมื่อจำแนกตามสถานภาพพบว่า จำนวนมากที่สุดของนักศึกษาปริญญาตรี จำนวน 71 คน (ร้อยละ 34.63) และอาจารย์ จำนวน 14 คน (ร้อยละ 46.67) ใช้บริการลงทะเบียนสมัครสมาชิกกับฐานข้อมูล เพื่อใช้ในการการจัดเก็บผลการสืบค้นของตนเอง (Register/Sign in)

สำหรับจำนวนมากที่สุดของนักศึกษาบัณฑิต ใช้บริการตรวจสอบรูปแบบรายการบรรณานุกรม (Cite/Citation) จำนวน 23 คน (ร้อยละ 45.10) นอกจากนี้มีผู้ตอบแบบสอบถามที่ระบุว่าไม่เคยใช้ จำนวน 53 คน (ร้อยละ 18.53)

ปัญหาในการใช้ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ โดยรวมพบว่า ปัญหาด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และระบบเครือข่าย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x}$ = 2.92, S.D.=1.133) เป็นปัญหาในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ปัญหาด้านฐานข้อมูลและผลการสืบค้น ($\bar{x}$ = 2.67, S.D.=1.009) เป็นปัญหาในระดับปานกลางเช่นกัน ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ปัญหาในการใช้ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ในด้านต่างๆ จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	นักศึกษาปริญญาตรี (n=205)		นักศึกษบัณฑิตศึกษา (n=51)		อาจารย์ (n=30)		รวม (n=286)	
ปัญหาในการใช้ฐานข้อมูล	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ด้านฐานข้อมูลและผลการสืบค้น	2.90 (ปานกลาง)	1.074	2.56 (ปานกลาง)	1.032	2.54 (ปานกลาง)	0.920	2.67 (ปานกลาง)	1.009
ด้านผู้ให้บริการ	2.80 (ปานกลาง)	1.121	2.18 (น้อย)	0.973	2.22 (น้อย)	0.959	2.40 (น้อย)	1.018
ด้านผู้ใช้บริการ	2.87 (ปานกลาง)	1.088	2.49 (น้อย)	1.019	2.25 (น้อย)	1.135	2.54 (ปานกลาง)	1.081
ด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และระบบเครือข่าย	2.96 (ปานกลาง)	1.154	2.61 (ปานกลาง)	1.149	3.20 (ปานกลาง)	1.095	2.92 (ปานกลาง)	1.133

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผลการวิจัยพบว่า

1) ปัญหาด้านฐานข้อมูลและผลการสืบค้น ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ซึ่งเป็นปัญหาในระดับปานกลางทั้งหมด ได้แก่ ไม่สามารถติดตามเอกสารฉบับเต็มจากรายการที่สืบค้นได้ ($\bar{x}$ = 3.47, S.D.=1.162) รองลงมาคือ ไม่ทราบรายชื่อวารสาร/หนังสือที่ต้องการว่ามีอยู่ในฐานข้อมูลใด ($\bar{x}$ = 3.21, S.D.=1.164) และ ผลการสืบค้นที่ได้ไม่ตรงกับความต้องการ ($\bar{x}$ = 3.06, S.D.=1.079)

2) ปัญหาด้านผู้ให้บริการ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ซึ่งเป็นปัญหาในระดับปานกลางทั้งหมด ได้แก่ ไม่มีคู่มือหรือคำแนะนำการใช้ฐานข้อมูลทุกฐาน ($\bar{x}$ = 2.92,

S.D.=1.144) รองลงมาคือ การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการส่งเสริมการใช้นานข้อมูลมีไม่ทั่วถึง ($\bar{x}$ =2.91, S.D.=1.190) และการจัดอบรมหรือสาธิตการใช้นานข้อมูลยังไม่เพียงพอ ($\bar{x}$ =2.83, S.D.=1.211)

3) ปัญหาด้านผู้ให้บริการ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ซึ่งเป็นปัญหาในระดับปานกลางทั้งหมด ได้แก่ ขาดทักษะหรือเทคนิควิธีการสืบค้นในแต่ละฐานข้อมูล ($\bar{x}$ =3.17, S.D.=1.144) รองลงมาคือ ไม่ทราบขอบเขตเนื้อหาของแต่ละฐานข้อมูล ($\bar{x}$ =3.14, S.D.=1.149) และไม่เข้าใจวิธีการใช้เมนูต่างๆ ในฐานข้อมูล ($\bar{x}$ =3.03, S.D.=1.156)

4) ปัญหาด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และระบบเครือข่าย ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นปัญหาในระดับมากคือ จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการฐานข้อมูลในห้องสมุดมีจำนวนน้อย ($\bar{x}$ =3.58, S.D.=1.245) รองลงมาคือ เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการฐานข้อมูลในห้องสมุดมีสมรรถนะต่ำ ($\bar{x}$ =2.98, S.D.=1.261) และใช้ระยะเวลานานในการสืบค้นข้อมูลเนื่องจากเครือข่ายมหาวิทยาลัยมีผู้ใช้จำนวนมาก ($\bar{x}$ =2.76, S.D.=1.102)

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษาปริญญาตรี นักศึกษามหาวิทยาลัย และอาจารย์ ประสบปัญหาในการใช้นานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้นประเด็นปัญหาต่อไปนี้ที่ไม่แตกต่างกันได้แก่ ฐานข้อมูลที่มีให้บริการมีเนื้อหาไม่ครอบคลุมทางด้านเภสัชศาสตร์ ฐานข้อมูลเฉพาะทางสาขาเภสัชศาสตร์มีน้อย ฐานข้อมูลแต่ละฐานมีวิธีการสืบค้นแตกต่างกัน ไม่สามารถติดตามเอกสารฉบับเต็มจากรายการที่สืบค้นได้ ไม่สามารถเข้าใช้งานฐานข้อมูลได้ เนื่องจากบางฐานข้อมูลมีการจำกัดจำนวนผู้เข้าใช้ ขาดทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ไม่มีเวลาในการเข้าอบรมหรือสาธิตการใช้นานข้อมูล ไม่สามารถติดตามรายชื่อนานข้อมูลใหม่ที่มีให้บริการ มีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพเมื่อต้องใช้ฐานข้อมูลผ่านหน้าจอคอมพิวเตอร์ ระบบเครือข่ายขัดข้องบ่อยเวลาใช้งานฐานข้อมูล และใช้ระยะเวลานานในการสืบค้นข้อมูลเนื่องจากเครือข่ายมหาวิทยาลัยมีผู้ใช้จำนวนมากที่ประสบปัญหาไม่แตกต่างกัน ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 การเปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาในการใช้ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์
พิจารณาตามรายชื่อในด้านต่างๆ และจำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	นักศึกษาปริญญาตรี (n=205)		นักศึกษบัณฑิตศึกษา (n=51)		อาจารย์ (n=30)		รวม (n=286)		F	Sig.
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านฐานข้อมูลและผลการสืบค้น										
ฐานข้อมูลที่มีให้บริการมีเนื้อหาไม่ครอบคลุมทางด้านเภสัชศาสตร์	2.99	0.952	2.14	0.939	2.53	0.776	2.36	0.936	2.079	.127
ฐานข้อมูลเฉพาะทางสาขาเภสัชศาสตร์มีน้อย	2.40	0.998	2.10	0.781	2.50	0.777	2.35	0.947	2.439	.089
ฐานข้อมูลที่มีให้บริการไม่ครอบคลุมเนื้อหาในสาขาอื่นๆที่ต้องการ	2.41	0.990	2.22	0.856	2.97	1.189	2.44	1.006	5.621*	.004
ไม่ทราบรายชื่อวารสาร/หนังสือที่ต้องการว่ามีอยู่ในฐานข้อมูลใด	3.40	1.144	2.86	1.149	2.57	0.971	3.21	1.164	10.047*	.000
ฐานข้อมูลแต่ละฐานมีวิธีการสืบค้นแตกต่างกัน	3.06	1.010	2.96	1.095	2.70	0.988	3.01	1.026	1.713	.182
ฐานข้อมูลมีขั้นตอนการสืบค้นที่ยุ่งยากและซับซ้อน	3.00	1.022	2.76	1.088	2.53	0.973	2.91	1.038	3.389*	.035
ผลการสืบค้นที่ได้ไม่ตรงกับความต้องการ	3.25	1.082	2.61	0.940	2.50	0.861	3.06	1.079	12.791*	.000
ผลการสืบค้นที่ได้ไม่ทันสมัย	2.60	1.003	2.08	0.891	1.87	0.973	2.43	1.016	11.299*	.000
ผลการสืบค้นที่ได้มีจำนวนมากเกินไป	3.03	1.161	2.67	1.108	2.47	0.973	2.91	1.148	4.700*	.010
ผลการสืบค้นที่ได้มีจำนวนน้อยเกินไป	2.56	1.104	2.27	1.097	2.00	0.830	2.45	1.090	4.283*	.015
รูปแบบของผลการสืบค้นไม่ตรงกับความต้องการ	3.05	1.053	2.47	0.987	2.20	0.961	2.86	1.077	13.353*	.000
ใช้เวลานานในการสืบค้นกว่าจะได้ผลการสืบค้นในรูปแบบที่ต้องการ	3.22	1.102	2.45	0.945	2.37	0.964	3.00	1.119	16.719*	.000
ไม่สามารถติดตามเอกสารฉบับเต็มจากรายการที่สืบค้นได้	3.45	1.177	3.43	1.269	3.60	0.855	3.47	1.162	0.232	.793

สถานภาพ	นักศึกษา ปริญญาตรี (n=205)		นักศึกษา บัณฑิตศึกษา (n=51)		อาจารย์ (n=30)		รวม (n=286)		F	Sig.
ปัญหาในการใช้ฐานข้อมูล	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ไม่สามารถเข้าใช้งาน ฐานข้อมูลได้ เนื่องจากบาง ฐานข้อมูลมีการจำกัดจำนวนผู้ เข้าใช้	2.77	1.234	2.80	1.296	2.73	0.785	2.77	1.203	0.035	.966
2. ด้านผู้ให้บริการ										
ไม่มีคู่มือหรือคำแนะนำการใช้ ฐานข้อมูลทุกฐาน	3.08	1.152	2.55	1.026	2.47	1.042	2.92	1.144	7.299*	.001
ไม่มีคู่มือหรือคำแนะนำ ภาษาไทยในการใช้ฐานข้อมูล	3.02	1.204	2.24	1.088	2.10	1.062	2.78	1.226	14.873*	.000
คู่มือหรือคำแนะนำ ภาษาอังกฤษมีรายละเอียด มากเกินไป	2.79	1.095	2.41	1.004	2.33	1.093	2.67	1.091	4.091*	.018
ไม่มีบรรณารักษ์หรือ ผู้ปฏิบัติงานประจำที่จะให้ คำแนะนำการใช้ฐานข้อมูล	2.51	1.078	1.86	0.895	1.93	0.740	2.33	1.052	10.764*	.000
บรรณารักษ์หรือผู้ปฏิบัติงาน ให้คำแนะนำการใช้ฐานข้อมูล ไม่ชัดเจน	2.30	0.937	1.75	0.821	1.87	0.681	2.16	0.921	9.699*	.000
ผู้ให้บริการไม่มีทักษะใน การใช้ฐานข้อมูลบางฐาน	2.56	1.08 1	1.96	0.916	2.17	0.95 0	2.41	1.06 5	7.586*	.001
การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับ การส่งเสริมการใช้ ฐานข้อมูลมีไม่ทั่วถึง	3.10	1.18 6	2.35	1.036	2.53	1.10 6	2.91	1.19 0	10.416 *	.000
การจัดอบรมหรือสาริตการ ใช้ฐานข้อมูลยังไม่เพียงพอ	3.02	1.23 8	2.35	0.996	2.33	0.99 4	2.83	1.21 1	9.677*	.000
3. ด้านผู้ใช้บริการ										
ขาดทักษะในการใช้ คอมพิวเตอร์และ อินเทอร์เน็ต	2.27	1.08 2	2.00	0.980	2.13	1.19 6	2.21	1.07 8	1.399	.249
ไม่ทราบขอบเขตเนื้อหาของ แต่ละฐานข้อมูล	3.37	1.08 9	2.71	1.006	2.30	1.20 8	3.14	1.14 9	17.626 *	.000
ไม่เข้าใจวิธีการใช้เมนูต่างๆ ในฐานข้อมูล	3.21	1.08 5	2.75	1.146	2.30	1.29 1	3.03	1.15 6	10.693 *	.000
ขาดทักษะหรือเทคนิค วิธีการสืบค้นในแต่ละ ฐานข้อมูล	3.37	1.05 7	2.96	1.095	2.20	1.27 0	3.17	1.14 4	16.374 *	.000

สถานภาพ	นักศึกษาปริญญาตรี (n=205)		นักศึกษบัณฑิตศึกษา (n=51)		อาจารย์ (n=30)		รวม (n=286)		F	Sig.
ปัญหาในการใช้ฐานข้อมูล	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
มีปัญหาการใช้ภาษาอังกฤษในการสืบค้นสารนิเทศจากฐานข้อมูล	2.81	1.148	2.25	1.074	1.60	0.724	2.59	1.166	18.823*	.000
ไม่มีเวลาในการเข้าอบรมหรือสารนิเทศการใช้ฐานข้อมูล	2.91	1.086	2.65	0.996	2.60	1.276	2.83	1.095	1.962	.142
ไม่มีเวลาเพียงพอในการใช้ฐานข้อมูล	2.69	1.004	2.22	0.923	2.27	1.112	2.56	1.020	6.093*	.003
ไม่สามารถติดตามรายชื่อฐานข้อมูลใหม่ที่มีให้บริการ	2.99	1.076	2.73	0.940	2.70	1.022	2.91	1.051	1.995	.138
มีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพเมื่อต้องใช้งานข้อมูลผ่านหน้าจอคอมพิวเตอร์	2.19	1.169	2.18	1.014	2.17	1.117	2.18	1.134	0.004	.996
4. ด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และระบบเครือข่าย										
เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการฐานข้อมูลในห้องสมุดมีสมรรถนะต่ำ	3.03	1.216	2.45	1.205	3.57	1.357	2.98	1.261	8.300*	.000
จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้ให้บริการฐานข้อมูลในห้องสมุดมีจำนวนน้อย	3.71	1.214	3.16	1.286	3.43	1.251	3.58	1.245	4.325*	.014
ระบบเครือข่ายขัดข้องบ่อยเวลาใช้งานฐานข้อมูล	2.69	1.145	2.47	0.987	2.97	0.850	2.68	1.096	1.986	.139
ใช้เวลานานในการสืบค้นข้อมูลเนื่องจากเครือข่ายมหาวิทยาลัยมีผู้ใช้จำนวนมาก	2.77	1.112	2.57	1.100	3.00	1.017	2.76	1.102	1.494	.226
ใช้เวลานานในการดาวน์โหลดเอกสารฉบับเต็ม	2.58	1.085	2.41	1.169	3.03	0.999	2.59	1.100	3.168*	.044

การอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นนักศึกษาปริญญาตรีมากที่สุด เนื่องจากเป็นประชากรกลุ่มใหญ่ที่สุดของคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จึงมีส่วนการตอบแบบสอบถามตามที่กำหนด โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีวัตถุประสงค์ในการใช้ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เพื่อประกอบการเรียน/การสอน (ร้อยละ 87.41) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของมะลิวรรณ สุวรรณพฤษ (2546) และจันทร์เพ็ญ จุ้ยจรงค์ (2549) ที่พบว่าผู้ใช้ส่วนใหญ่ใช้ฐานข้อมูลเพื่อประกอบการเรียนการสอน เมื่อพิจารณาแยกตามสถานภาพพบว่า นักศึกษาปริญญาตรี ใช้ประกอบการเรียน/การสอน (ร้อยละ 95.12) นักศึกษามัธยมศึกษา ใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ (ร้อยละ 96.08) และอาจารย์ใช้ในการทำวิจัย (ร้อยละ 93.33) ซึ่งสอดคล้องกับบทบาทหน้าที่หลักของแต่ละกลุ่ม สถานที่ใช้สืบค้นฐานข้อมูลส่วนใหญ่ให้ที่ห้องสมุดคณะเภสัชศาสตร์ (ร้อยละ 80.77) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของดารณี แซ่ตั้ง (2549) ที่พบว่าผู้ใช้บริการส่วนใหญ่ใช้ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ห้องสมุดคณะ/สถาบันของตนเอง ทั้งนี้เนื่องจากความสะดวกต่อการใช้บริการที่ห้องสมุดได้จัดเตรียมไว้ และหากมีปัญหาในการใช้งานสามารถสอบถามบรรณารักษ์ได้ทันที โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษามหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ใช้บริการห้องสมุดจำนวนมากที่สุด ส่วนนักศึกษามัธยมศึกษาจะใช้ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์จากภายนอกมหาวิทยาลัย (ร้อยละ 70.59) โดยใช้เวลา 19.00-23.00 น. (ร้อยละ 39.22) เนื่องจากนักศึกษามัธยมศึกษาส่วนใหญ่มีตารางเรียนในคณะน้อยกว่า นักศึกษาปริญญาตรี และอาจจะเป็นผู้ปฏิบัติงานประจำแล้วมาศึกษาต่อ ส่วนอาจารย์จะใช้ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์จากภาควิชาหรือสถานที่ทำงานได้สะดวกกว่าที่อื่น (ร้อยละ 100.00) โดยใช้เวลา 13.00-16.00 น. (ร้อยละ 43.33) วิธีการเข้าถึงฐานข้อมูลส่วนใหญ่ เข้าถึงโดยผ่านหน้าเว็บไซต์ของหอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล <http://www.li.mahidol.ac.th> (ร้อยละ 67.83) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กิตติพร เพชรพราว (2549) และจิณาภา ไคร้มา (2555) ที่พบว่า ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่สืบค้นฐานข้อมูลผ่านโฮมเพจของสำนักหอสมุด ทั้งนี้เพราะหน้าเว็บไซต์ของหอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล ได้ทำการการเชื่อมโยงรายชื่อฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ทั้งหมดไว้

ทำให้ผู้ใช้บริการได้รับความสะดวก และเข้าใช้งานได้อย่างรวดเร็ว แตกต่างจากอาจารย์ส่วนใหญ่จะเข้าถึงโดยผ่าน Search Engine เช่น Google, Yahoo เป็นต้น (ร้อยละ 60.00) อาจเนื่องจากอาจารย์สืบค้นข้อมูลอื่นๆ แล้วจึงเชื่อมโยงมาใช้กับฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่มหาวิทยาลัยยอมรับเป็นสมาชิก เพื่อดาวน์โหลดเอกสารฉบับเต็ม

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เลือกใช้อันดับแรกคือ ใช้ฐานข้อมูล PubMed (ร้อยละ 92.31) เนื่องจากเป็นฐานข้อมูลขนาดใหญ่ที่มีเนื้อหาครอบคลุมทางด้านการแพทย์และวิทยาศาสตร์สุขภาพ แม้ว่าฐานข้อมูลนี้ไม่มีเอกสารฉบับเต็มให้บริการ แต่จะมีการเชื่อมโยงไปยังแหล่งอื่นๆ ในลักษณะการชี้แหล่งสารสนเทศ รองลงมาจะเป็นฐานข้อมูล Medscape (ร้อยละ 73.43) และ ScienceDirect (ร้อยละ 58.04) ที่มีทั้งวารสารอิเล็กทรอนิกส์ และหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ที่เป็นเอกสารฉบับเต็มจำนวนมาก แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าที่ฐานข้อมูล Adis ซึ่งเป็นฐานข้อมูลที่บอกรับโดยคณะเภสัชศาสตร์ มีผู้ตอบแบบสอบถามใช้จำนวนน้อย แต่เมื่อตรวจสอบจากสถิติการใช้งานเมื่อปีงบประมาณ 2557 มีการใช้งาน 11,628 ครั้ง (หอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล, 2558) อาจเป็นเพราะว่าฐานข้อมูลดังกล่าวได้ไปรวมอยู่กับฐานข้อมูล SpringerLink ผู้ตอบแบบสอบถามอาจไม่แน่ใจในชื่อฐานข้อมูลก็เป็นได้ เมื่อพิจารณาตามสถานภาพจะพบว่า มีการใช้งานฐานข้อมูลที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานภาพและวัตถุประสงค์กล่าวคือ นักศึกษาปริญญาตรีใช้ฐานข้อมูล Medscape, MICROMEDEX Healthcare ซึ่งเป็นสารสนเทศทางเภสัชศาสตร์และวิทยาศาสตร์เบื้องต้น รวมทั้งนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 4-6 ที่อาจจะต้องใช้บทความวิจัยเพื่อประกอบการทำโครงการพิเศษ (Special Project) จากฐานข้อมูล ScienceDirect ส่วนนักศึกษามัธยมศึกษา มีการเรียนการสอนเชิงลึก และต้องการใช้สารสนเทศเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ นอกเหนือจากฐานข้อมูล PubMed แล้วจึงพบว่ามีการใช้ฐานข้อมูล ScienceDirect, SpringerLink และ Scopus ในลำดับที่ 2-6 สำหรับอาจารย์ต้องการใช้สารสนเทศเพื่อประกอบการสอน การทำวิจัยและผลงานทางวิชาการ จึงต้องสืบค้นจากฐานข้อมูลประเภทนี้แหล่งขนาดใหญ่อย่าง PubMed เป็นอันดับแรก และรองลงมาได้แก่ ACS Publications, ISI Web of Science, SciFinder, BioMed Central เป็นต้น และ

สาเหตุของผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่เลือกใช้ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ โดยรวมพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนมากที่สุด ไม่เคยทราบว่ามีฐานข้อมูลรายชื่อดังกล่าว (ร้อยละ 59.44) เมื่อจำแนกตามสถานภาพพบว่า จำนวนมากที่สุดของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ไม่เคยทราบว่ามีฐานข้อมูลรายชื่อดังกล่าว (ร้อยละ 69.76) สำหรับจำนวนมากที่สุดของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา (ร้อยละ 56.86) และอาจารย์ (ร้อยละ 66.67) ไม่ใช่เนื่องจากขอบเขตเนื้อหาไม่ตรงกับเรื่องที่สนใจ ดังนั้นในโอกาสต่อไปห้องสมุดคณะเภสัชศาสตร์จะเพิ่มการประชาสัมพันธ์ฐานข้อมูลอื่นๆ มากขึ้น โดยเฉพาะกับอาจารย์ที่เป็นผู้แนะนำแหล่งสารสนเทศให้แก่นักศึกษาทุกกลุ่ม ซึ่งผลการวิจัยพบว่า แหล่งเรียนรู้วิธีการสืบค้นของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คือ จากที่อาจารย์แนะนำ/จากการศึกษาตามรายวิชาเรียนในหลักสูตร

สำหรับรูปแบบการสืบค้น ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เลือกวิธีการสืบค้นอย่างง่ายโดยระบุคำค้นที่ต้องการทั้งหมด (Basic search) (ร้อยละ 70.28) ประเภทของคำค้นที่ใช้ในการสืบค้นฐานข้อมูลคือ ใช้คำสำคัญ (Keyword) (ร้อยละ 81.47) โดยใช้ประกอบกับเทคนิคขั้นสูงคือ ใช้คำเชื่อมบูลีน AND, OR, NOT (Boolean Logic) เชื่อมระหว่างคำค้น (ร้อยละ 61.54) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของกฤษณา เบญญกุล (2546) พบว่าคำค้นที่นักศึกษาใช้มากที่สุดคือ คำสำคัญ ผลลัพธ์ที่ได้จากการสืบค้นมีจำนวนมาก และใช้เทคนิคในการสร้างคำค้นด้วยตรรกะแบบบูลีนมากที่สุด เป็นเทคนิคขั้นสูงเบื้องต้นที่ใช้ได้กับทุกฐานข้อมูล เพื่อจำกัดการสืบค้นให้แคบลง จึงทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามคุ้นเคยและรู้จักเทคนิคนี้ แต่มีผู้ตอบแบบสอบถามอีกส่วนหนึ่งที่ไม่ใช้เทคนิคขั้นสูงในการสืบค้น เนื่องจากไม่ทราบวิธีใช้ (ร้อยละ 20.28) ซึ่งห้องสมุดคณะเภสัชศาสตร์ต้องเพิ่มเติมแนะนำวิธีการใช้ให้มากขึ้น สำหรับรูปแบบของผลการสืบค้นที่ได้รับจากฐานข้อมูลส่วนใหญ่ ได้เอกสารฉบับเต็มแบบ PDF (ร้อยละ 88.81) สอดคล้องกับผลการวิจัยของรสสุคนธ์ ไตรรงค์ (2555) ที่พบว่าเป็นรูปแบบที่ตรงกับความต้องการของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจะอ่านผลการสืบค้นจากหน้าจอ (78.67) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Pajarillo, Edmund (2001) ที่พบว่าส่วนใหญ่นิยมอ่านผลการสืบค้นจากหน้าจอคอมพิวเตอร์ เนื่องจากการดาวน์โหลดนั้นทำได้ง่ายรวดเร็วและประหยัดค่าใช้จ่ายในการพิมพ์ผลการค้น สำหรับการให้บริการอื่นๆ

ที่มีพื้นฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนมากที่สุด ใช้บริการลงทะเบียนสมัครสมาชิกกับฐานข้อมูล เพื่อใช้ในการการจัดเก็บผลการสืบค้นของตนเอง (Register/Sign in) (ร้อยละ 37.41)

ปัญหาในการใช้ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ โดยภาพรวมส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นว่าเป็นปัญหาระดับปานกลาง โดยปัญหาที่พบว่ามีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และระบบเครือข่าย ($\bar{x}=2.92$, S.D.=1.133) ในประเด็นปัญหาคือ จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการฐานข้อมูลในห้องสมุดมีจำนวนน้อย ($\bar{x}=3.58$, S.D.=1.245) เป็นปัญหาในระดับมาก สอดคล้องกับผลการศึกษาของดารณี แซ่ตั้ง (2549) รองลงมาคือ ปัญหาด้านฐานข้อมูลและผลการสืบค้น ($\bar{x}=2.67$, S.D.=1.009) ประเด็นปัญหาคือ ไม่สามารถติดตามเอกสารฉบับเต็มจากรายการที่สืบค้นได้ ($\bar{x}=3.47$, S.D.=1.162) เป็นปัญหาระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษาปริญญาตรี นักศึกษามหาบัณฑิตศึกษา และอาจารย์ ส่วนใหญ่ประสบปัญหาในการใช้ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามระดับการศึกษาและประสบการณ์การใช้งานฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ แต่ในประเด็นปัญหาของการใช้งานทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศโดยทั่วไป ผู้ใช้บริการทั้ง 3 กลุ่ม ประสบปัญหาไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อใช้ในการพัฒนางาน ดังนี้

1. ด้านการบริหาร

1. ห้องสมุดควรนำผลการวิจัยไปใช้ประกอบการพิจารณาต่ออายุการบอกรับฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ให้บริการ ให้สอดคล้องกับความต้องการใช้งานของผู้ใช้บริการมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและการค้นคว้าวิจัย

2. หอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล และห้องสมุดคณะ/สถาบันต่างๆ สามารถนำการวิจัยนี้ไปประยุกต์ใช้ในการศึกษาต่อเนื่องในสาขาวิชาอื่นๆ ได้ด้วย ทำให้ได้มุมมองครบรอบด้าน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจพิจารณาบอกรับฐานข้อมูล

อิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างเหมาะสม เกิดประโยชน์สูงสุด ตรงกับความต้องการใช้งานในแต่ละกลุ่ม

3. ห้องสมุดควรวางแผนของงบประมาณในการจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์เพิ่มเติม ซึ่งจากการวิจัยพบว่าไม่เพียงพอสำหรับความต้องการของผู้ใช้บริการ

4. ห้องสมุดควรจัดให้มีบุคลากรปฏิบัติงานให้บริการฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์โดยตรง เพื่อทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำการใช้อนุมูลอิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ รวมทั้งบริการสืบค้นสารสนเทศให้แก่ผู้บริการ

2. ด้านการให้บริการ

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาปริญญาตรีและนักศึกษามัธยมศึกษา ซึ่งได้รับคำแนะนำในการเลือกใช้อนุมูลอิเล็กทรอนิกส์จากอาจารย์/จากการศึกษาตามรายวิชาเรียนในหลักสูตร ทำให้ห้องสมุดต้องเพิ่มการประชาสัมพันธ์ฐานข้อมูลที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับสาขาเกษตรศาสตร์ที่ยังไม่เป็นที่รู้จัก หรือยังมีจำนวนการเข้าใช้น้อย โดยเฉพาะประชาสัมพันธ์กับอาจารย์ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการแนะนำการใช้อนุมูลแก่นักศึกษา เพื่อเพิ่มจำนวนการเข้าใช้อนุมูลอื่นๆ อย่างคุ้มค่ามากขึ้น

2. ห้องสมุดควรมีการจัดอบรมการใช้งานฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์บ่อยครั้งมากขึ้น หรือจัดอบรมกลุ่มย่อยตามความสนใจ นอกเหนือจากชั่วโมงสอนในหลักสูตร (ซึ่งเดิมจัดอบรมอยู่ใน 3 รายวิชาของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 , 4 และนักศึกษามัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 รวมทั้งการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อการสืบค้นฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งจัดเป็นประจำทุกปี) เน้นสอนการสืบค้นโดยใช้เทคนิคขั้นสูง และแนะนำบริการเสริมต่างๆ ที่มีในฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เนื่องจากเป็นประเด็นหลักที่ผู้บริการต้องการ เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการทำโครงการพิเศษ (Special project) และการทำวิทยานิพนธ์

3. ห้องสมุดควรจัดทำคู่มือแนะนำการสืบค้นฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบที่เข้าใจง่าย และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง นอกจากในเว็บไซต์หอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล และเว็บไซต์ห้องสมุดคณะเกษตรศาสตร์แล้ว อาจต้องจัดทำเป็นสิ่งพิมพ์แนะนำภายในห้องสมุดด้วย

บรรณานุกรม

- กฤษณา เบ็ญญกุล. พฤติกรรมการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ในการสืบค้นสารนิเทศ
ทางการเกษตร ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษากลุ่มวิชาการเกษตร
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2546.
- กิติพร เพชรพราว. รายงานการวิจัยการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่ให้บริการในสำนัก
หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2549.
- จันทร์เพ็ญ จุ้ยจรงค์. การใช้ฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษาระดับ
บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. รายงานการศึกษาอิสระ
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2549.
- จิณาภา ไคว้มา. “พฤติกรรมการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
และอาจารย์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้.” วารสารวิทยบริการ. 23, 2 (พฤษภาคม-
สิงหาคม 2555) : 105-114.
- ดารณี แซ่ตั้ง. การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์สาขามนุษยศาสตร์ของนิสิตบัณฑิตศึกษา
สาขามนุษยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหา
บัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2549.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2553.
- มะลิวรรณ สุวรรณพุกษ์. สภาพการใช้และความต้องการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์
ของอาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. รายงานการค้นคว้าแบบอิสระ ปริญญา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2546.

บรรณานุกรม (ต่อ)

รสสุคนธ์ ไตรรงค์. การใช้และความต้องการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของนักศึกษา
ระดับ บัณฑิตศึกษาของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร มหา
บัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
บ้านสมเด็จเจ้าพระยา, 2555.

หอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยมหิดล. สถิติ : จำนวนการใช้
ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์. [ออนไลน์]. 2558. แหล่งที่มา :

<http://www.li.mahidol.ac.th/about/statlib-tha.php> (24 กันยายน 2558)

อังคณา สุริยวรรณ. รายงานผลการดำเนินงานปีงบประมาณ 2556 ห้องสมุดคณะ
เภสัชศาสตร์ หอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล. กรุงเทพฯ :
คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2557.

Pajarillo, E. The use and evaluation of search database by professional
nurse: a case study. [Online]. 2001. Available :
[http://www.emeraldinsight.com/journals.htm?](http://www.emeraldinsight.com/journals.htm?articleid=861935&show=html)
[articleid=861935&show=html](http://www.emeraldinsight.com/journals.htm?articleid=861935&show=html) (27 July 2015)

Yamane, T. Statistic : an introductory analysis. 3rd ed. New York : Harper & Row,
1973.